

Триколенко Тетяна,

Студентка з курсу

Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Наук. керівник: **А. В. Омеляненко**, к.пед.н., доцент(БДПУ)

ФОРМУВАННЯ ТРУДОВИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Трудове виховання підростаючого покоління – одна з основних складових у формуванні особистості нової людини.

Людина розвивається духовно й фізично тільки в праці. Без праці вона деградує.

У процесі фізичної праці у дітей розвивається координація рухів тіла, сила, витривалість. Праця сприяє їх розумовому розвитку.

Діти, зайняті різними видами праці, кмітливіші, винахідливіші. Участь дітей у різноманітних трудових процесах позитивно впливає на їх поведінку, дисциплінує.

Важливий аспект психологічної підготовки підростаючого покоління до праці – формування почуття самовідповідальності, розуміння необхідності самому піклуватися про себе.

Трудове виховання – цілеспрямований процес формування у дітей трудових умінь і навичок, поваги до праці дорослих, звички до трудової діяльності.

Трудове виховання відіграє важливу роль в подальшій профорієнтації дошкільника, сприяє його професійному самовизначенню. Основними завданнями трудового виховання дітей є розвиток особистості дитини у праці та оволодіння дитиною трудовою діяльністю. У зв'язку з цим, Базовий компонент передбачає формування у дітей умінь «самостійно поставити перед собою близьку мету, спланувати дії; проявити цілеспрямованість, прагнення досягти кінцевої мети, співвідносити особисті можливості з бажаннями».

У практиці виховної роботи з дітьми середнього дошкільного віку особливо поширені індивідуальні доручення в ході яких, для вихователя створюються можливості формування трудових умінь, при цьому більш зручний контроль за діями кожної дитини, своєчасне надання допомоги, додатковий показ.

Особливі можливості для формування умінь надають тривалі доручення, коли дитина певний час відповідає за якусь справу.

Введення в цьому віці чергувань, тривалих трудових доручень, колективної праці важливо для становлення відносин з дорослими і однолітками, виховання емоційної чуйності, співпереживання, сумлінності, відповідальності, товариства та інших особистісних якостей.

Проблема трудового виховання дітей виникла в XIV-XVI ст. Т. Мор вперше висунув ідеї трудового виховання в книзі «Утопія».

Т. Кампанелла вивчав зв'язок праці з розумовим і моральним розвитком, приділив увагу дошкільному віку.

У XIX столітті питання про прищеплювання дітям трудових навичок у процесі виховання розглядали Сен-Симон, Ш. Фур'є, Р. Оуен,

І. Песталоцці.

У ХХ столітті теоретичні дослідження трудового виховання стали оформлятися у методичні посібники, так Л.Шлегервидала книгу «Практична робота в дитячому садку», Є.Тихеева видала книгу – керівництво з трудового виховання «Сучасний дитячий сад».

Великий внесок у розвиток трудового виховання внесли Н. Крупська і А. Макаренко.

На сучасному етапі такі дослідники як: В.Нечаєва, Т.Годіна, Д.Сергеєва, Р.Буре, Л.Захаревич проводили дослідження видів дитячої праці.

Ю. Бабанський, В. Логінова, В. Нечаєва виділили класифікацію трудового виховання, на підставі якої можна виділити дві групи завдань: допомога дитині в оволодінні трудовою діяльністю (в освоєнні структури діяльності, придбанні трудових навичок, умінь); розвиток особистості дитини в праці (розвиток властивостей, якостей особистості, формування взаємин і придбання свідомого досвіду взаємодії).

В. Нечаєва, Г. Годіна, Д. Сергеєва, Р. Буре, Л. Захаревич – досліджували види праці: самообслуговування, господарсько-побутової, праця в природі, ручна і художня праця.

У науці розроблені і в практику впроваджено різні форми організації праці дітей дошкільного віку: доручення, чергування, загальна, спільна, колективна праця.

Дослідженню такої форми організації праці, як доручення були присвячені дослідження В. Нечаєвої, А. Шатової.

Чергування як форма організації праці дітей вперше була досліджена З. Борисовою, були розроблені зміст цієї форми праці та методика керівництва діяльністю дітей. Пізніше дану проблему досліджувала Г. Годіна.

Г. Урунтаєва і Ю.Афонькіна розробили поетапне формування трудових умінь дітей.

Питанням трудового виховання дітей приділяється достатня увага. Однак які саме чинники впливають на рівень формування трудових умінь дітей середнього дошкільного віку залишається ще малодослідженим.

Об`єкт дослідження: трудове виховання дошкільників середнього віку.

Предмет дослідження: форми і методи трудового виховання дитини середнього дошкільного віку вдома та в ЗДО.

Дослідження проводилось в середній групі дитячого садку, ним було охоплено 20 дітей.

Мета дослідження: визначення сутності процесу трудового виховання дошкільників, виявлення недоліків у його організації та обґрунтування практичних заходів з їх усунення.

Методи дослідження: в ході дослідження використовувалися теоретичні, математичні та емпіричні методи. Теоретичні – аналіз, синтез, абстрагування. Емпіричні – спостереження, бесіда, анкетування. Математичні – середнє арифметичне, обробка даних.

Дослідження проводилось в чотири етапи:

- етап орієнтування – показ і пояснення вихователем трудової дії в

цілому і поопераційно, створення позитивної мотивації;

- етап сполучених дій: виконання трудових дій разом з дитиною з опорою на серію фотокарток. Фотокартки попередньо були розглянуті разом з дитиною. Ми пояснили, що фотокартки допоможуть згадати, що і як треба правильно робити;

- етап виконання дії поряд з дитиною. Перед початком роботи дитину просили розповісти з опорою на фотокартки, що і як вона буде робити, що їй для цього буде потрібно і навіщо.

- етап виконання дій дитини з опорою на фотокартки. Контролювали виконання кожної операції.

Незалежно від етапу при виконанні трудового доручення та після його закінчення давали диференційовану оцінку діяльності дитини, підкреслюючи його досягнення, вказуючи на помилки.

Робота за запропонованою методикою відбувалась дуже ретельно. З дитиною на кожному етапі працювали тривалий час. Не всі діти дійшли до останнього етапу. Дітей, у яких сформовані трудові вміння, підключали до роботи з дітьми слабкоюс формованістю.

У ході такої роботи нами було відзначено, що діти низького рівня сформованості намагаються виконувати все правильно, дотримуючись інструкції самих дітей. А у дітей середнього та високого рівня одночасно із закріпленням знань і умінь формується така моральна риса, як відповідальність за завдання для виконання.

Діти вчаться працювати удвох, вчаться пояснювати, домовлятися, вислуховувати один одного. Дитина пізнає об'єкт в ході практичної діяльності з ним, здійснювані дитиною практичні дії виконують пізнавальну, орієнтовно – дослідницьку функцію створюючи умови, в яких розкривається зміст даного об'єкта.

Дослідження, проведене нами на практиці в закладі дошкільної освіти, показало, що виконання доручень позитивно впливають на формування у дітей середнього дошкільного віку загальних і спеціальних трудових умінь. Активізується наочно-дійове мислення, розвиваються мова, пам'ять, комунікативні здібності дитини.

Формування загальних і спеціальних трудових умінь передбачає усвідомлене розуміння компонентів трудової діяльності оволодіння раціональними здібностями організації та здійснення трудового процесу – що служить основою для виховання у дітей серйозного ставлення до праці, звички до трудового зусилля, бажання трудитися, включатися в працю з власної ініціативи, успішно її завершувати.

Висновок: в результаті запропонованих педагогічних умов діти здатні використовувати отримані знання в різних за змістом трудових дорученнях. Це стає можливим завдяки тому, що дитина середнього дошкільного віку опановує таким способом планування як план-розповідь. Уміння висловлювати план у словесній формі надає трудовому процесу усвідомленість, впевненість дитини в своїх силах і можливостях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беніамінова М.В. Виховання дітей/ М. В. Беніамінова. – М.: Просвещение, 1985. – 270 с.

2. Виховання дошкільнят у праці / За редакцією А.А. Шибанова. - М.: Педагогіка, 1976. – 114 с.

3. Виховання дошкільника в праці / Нечаєва Р.С., Буре Л.В. та ін; Упоряд. Р.С. Буре; Під ред. В. Г. Нечаєвої. - М.: Просвещение, 1983. – 207 с.

Цикіна Лілія

студент 1 курсу магістратури

Факультету дошкільної, соціальної та спеціальної освіти

Наук. керівник: **Л. І. Зайцева**, док-р пед. н., професор (БДПУ)

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАУЧУВАННЯ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність. Пам'ять, як здатність запам'ятовувати і зберігати враження, дарована людині з самого народження, але володіти й управляти нею ми вчимося все життя. Протягом дитинства дитина починає послідовно вступати в права володіння власною пам'яттю. У дошкільному віці пам'ять є однією з центральних, основних психічних функцій, залежно від яких будуються всі інші.

Дошкільний вік – вік інтенсивного розвитку пам'яті. Прийнято вважати, що в цей період пам'ять є провідним пізнавальним процесом, психічною функцією. Справді, дитина в цьому віці засвоює мову настільки, що стає істинним носієм рідної мови. Пам'ять охоплює значущі для дитини події та відомості й зберігає їх.

Художня література традиційно розглядається важливим засобом виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. І це не випадково, оскільки її вважають скарбницею культури, джерелом реальних знань та сильних вражень, засобом ознайомлення з незвичним, фантастичним. О. Л. Кононко цілком справедливо вважає книжку хоча й не головним, проте важливим учителем, провідником в доросле життя.

Комплекс питань, пов'язаних із визначенням змісту роботи, завдань, форм, методів, прийомів ознайомлення дошкільників з художньою літературою розглянуто в працях А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, Л. М. Гурович, Р. Й. Жуковської, Н. С. Карпинської, М. М. Коніної, О. С. Ушакової та інших.

Об'єкт дослідження – розвиток пам'яті дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – педагогічні умови запам'ятовування художніх творів дітьми старшого дошкільного віку.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови заучування художніх творів дітьми старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан проблеми заучування художніх творів дітьми старшого дошкільного віку в теорії та практиці дошкільної освіти.

2. Розробити критерії та показники заучування дітьми старшого дошкільного віку художніх творів.

3. Виявити рівні розвитку пам'яті дітей та особливості